

# # ПОМОГАЈ БОГЪ

## ČASOPIS EVANGELSKICH SERBOŬ

12. číslo

Budyšin, decembr 1955

Lětnik 5



### Njezapomń najwažnišeho

Dobročiwu palčik běše — tak stara bajka powěda — někakemu chudačkej rjanu modru kwětku dal, z kotrejž móžeše skału wotamkněć a puć do potajneje jamy namakać. Tam ležachu krasne poklady a pjenjezy. Wězo wšitke swoje kapsy napjelni. Jako chceše zaso wuńć, slyšeše hłos: „Njezapomń najwažnišeho!“ Pytaše dalše poklady, nježiwajo na modru kwětku, kotruž běše njekeďzbliwje na bok čisnyl. Hakle wonka zhoni, što najwažniše běše, mjenujey kwětku, kotraž mohla jemu přeco zaso z nowa skału wotamka! Nětk pak běše přepozdže! —

Mamy swjaty adwentski a hodowny čas. W nim dyrbymy swětej, kiž chce tež na swoje wašnje adwent a hody swjećić, přiwolać: „Njezapomń najwažnišeho!“

Hdy bychmy so wšelakich ludži woprašowali: „Prajće nam zjawnje a sprawnje, što je wam najwažniše k hodam?“, bychmy tež wšelake zhonili! „Bohate Bože džěcatko!“, by jedyn wotmolwil, při tym pak njespominajo na woprawdźite Bože džěćo, na Božeho Syna a Zbožnika, ale jenož na bohate dary! — „Nadobnu hodownu gratifikaciju chcju rady měć wot swojeho mištra“, tak by druhu nam šeptnyl, „a wjele pakčikow wot swojich přiwuznych a přećelow z druhich krajninow Němskeje

a swěta!“ — „Přistojnu hodownu husycu a dobru kapku“, by nam třeci přeradził, „dyrbi moja žona (snano praji won tež „moja stara“) wobstarać, hewak cyle hody ničo hódne njejsu!“ — „Zo prawje wjele zasłužu“, tamny překupc a hosćencar praji, „to je za mnje najwažniše!“ — „Zo bych po wšěm tym honjenju a chwatanju na swjatyh dnjach k měrej přišla“, nam jedna spročna, džělawa hospoza jako hlownu wěc hodow wuznawa. A tamni mlodži ludžo nam přiwolaju: „My chcemy so swjate dny jara zabawjeć a zwjeselić na rejach a radowankach wšelakeho wašnja!“ — A tam nam kiwaju někotři přiwisowarjo zymskeho sporta prajo: „Hlowna wěc je, zo k hodom wjele sněha leži!“ — Ach, tam horjeka pod třěchu bydli stara wudowa, kotraž je wjele nazhonila w swojim husto nic tak jednorym žiwjenju. Ta nam wěšće móže derje wotmolwjeć na to, štož je najwažniše k lubemu hodownemu swjedzenju! Haj wšak, wona nam wjace praji hać druzy: „Što hody za mnje na sebi maja? — Ow, potom stare rany zaso krawja! Drje swěčki zaswěću a posonju. Spomnju dawno zašlych časow, jako běše mój muž hišće žiwý a džěći běchu małe. Potom zaplaknu, a swěčki zrudnje hasnu!“ — A tež

my zrudnje dale džemy. Tam steji cyla črjodka ludži. „Što wam hody woznamjenjeja?“ — „Ničo!“, wotmolwi jedyn za wšitkich! Haj, to bě znajmjeńša sprawnje! Hišće zrudniši dale džemy a spominamy na to, zo wo tajkim hižo w bibliji steji. „Won přindže do swojeho, a swoji jeho njeprějachu. Kaž wjele pak jeho přijachu, tym da won moc, zo bychu Bože džěći byli, kotřiž do jeho mjena wěrja!“ (Jana 1. 11. 12) Do tych dyrbiš ty slušeć! Ale potom daj sebi prajić: Njezapomń najwažnišeho nětko w lubym adwentskim a hodownym času! Njezapomń kwětki!

Ja měnju kwětku w krasnym, w najslodšim wonjenju, kiž z blyšćom swojim jasnym wšu začěri jow čmu. Naš srědnik Chrystus sam nas wumó z hrěcha, z horja, ze smjerće pomha nam!

Haj, wón je kwětku, wón je kluč do cyleho bohateho swěta Boha a křesćanskeje wěry. A to je wěrnosc a woprawdźitosć. Bohu budž džak! La.



Hrono na měsac decembr:

Wón přindže do swojeho a swoji jeho njeprějachu

Jan. 1, 11

## Hlej, wón příndže!

Hlej, steju před durjemi a klapam; je-li što mój hlós slyši a durje wotewri, k tomu zańdu a z nim powječerju a won ze mnu. Stož přewinje, tomu dam, zo by ze mnu na mojim stole sedzał; runje kaž sym ja přewinył a so syndyl ze swojim Wótcom na jeho stol. Stož ma wuši, njech posluha, što Duch wosadam praji. Zjew. swj. Jana 3, 20—22.

Swět je jara stary. A runje tak dolho wojujetej mjez sobu lža a wěrnosć. Najwjětša lža, z kotrejš njeprěćel swět jeba, rěka: Jezus je morwy! Haj, križowany! Ow, križ njeje njewěrje někajke njevažne znamjo! Přetož križowany rěka: zemřety, morwy, skoncowny. Njemějachu zdaleni poslednje njezrozumjene wolanje z križa za kriik zadwělowanja? —

Tu so klapa. Je to kłapanje morwego, dawno zahinjeneho? Kłapanje rži po cyłym swěće. Kak stysknje je nam wokoło wutroby! Ně, tak njeklapaja morwi. — Advent je. Stupy a hlosy před twójimi durjemi, o duša! Wotuć, swěće! Wotewr, křescano! Advent je! Stara lža kabla. Wěrnosć so předobýwa. Jezus njeje morwy, ale je žiwy. Jezus njeje šol, ale příndže. — Su čłowjekojo, kiž wobličuja, hdy Jezus příndže. Su křescenejo, kiž sebi wumoluja, kak Knjez příndže. My njewobličujemy, my njebakamy. My prajimy krotko, wěrně a chutnje: „Wón příndže!“ To je naša adwentska powěsć. Zo bychmy so přihotowali na přichad, so prašamy: „Što woćakuje won wot nas?“ A po puću jemu napřećiwo so prašamy: „Što směmy wot njeho woćakować?“

Što woćakuje přichadźacy Knjez wot nas? „Štož wuši ma, njech posluha!“ To je to prěnje. Kak harowaty je swět! Kak šworča słowa! Kak frunča wukřiki njeměrneho časa! My čłowjekojo smy sprocní posluchać. Smy žiwi mjez nerwoznymi susodami. Smy zhubili při wšej harje moc slyšenja a sluchanja. Nutřkowny njeměr, njedostatk čichoty, njezmanosć sluchanja schowamy zady wulkeje zrěčnosće. Rěćimy telko, ale njeposluchamy. — Kak wokřewjace tola je, čłowjeka měć, kiž ma wuši, kiž posluchatej. Njebě to mać, kiž plakace džěćo do rukow wza a z wušomaj, kiž hibot wutroby slyšeštej, na wšě žalosće posluchaše?

Što woćakuje Knjez wot nas? Nic někajku zmyslnosć, někajki

wosebity nahlad wo swěće, někajke wosebje nadobne skutki, ně, jenož to jedne: „Štož wuši ma, njech posluha!“ Njech posluha z cyłej zwolnivosću nutřkowneho čłowjeka, nic na wšědne nowinki, na haru hasy, na rěče duchow, ale na to, štož Duch, swjaty swědk Boží, wosadam praji. A won praji: „Chrystus je žiwy.“ Rěči wosadam přez swojeho Ducha. Morwi njeřěča. Duch rěči pak we wosadach. Chcemy-li Jezusa slyšeć, dyrbymy do wosadow hić. Tohodla njeje cyrkej někajke towarstwo; cyrkej je wosada. Wosada tajkich, kiž chcedza slyšeć, što swjaty Duch praji, što chlostacy, troštowacy, puć pekazowacy Duch wosadam praji. Dale nič. Won woćakuje, zo jeho hlós slyšimy jako hlós tajkeho, kiž před durjemi steji a klapa. Dale nič. Wšo druge so stanje samo wot so.

Stysk po domje so zhubi, hdyž domjacy, znaty hlós slyšiš. Bolarcy stysk w swěće so zhubi, hdyž znaty hlós njebjeskeho Knjeza slyšiš. „Je-li što mój hlós slyši a durje wotewri, k tomu zańdu a z nim powječerju a won ze mnu.“ Won steji před twójimi durjemi, klapa a woła. Pušć jeho nutř! Won čaka na to. Dži jemu napřećiwo ze wšěmi dobrymi darami, kiž w swojim domje maš. — Haj, Jezus chce so pohosćić dać. Ničo druheho njecha. Chce pola tebe z hoscóm być. Je tamna žona w Betaniji wochudnyla, kiž je jeho z drohotnym balzomom žalbowala? Won je ju z cyłym domom wobohaćil z njebjeskimi darami. Tak chcemy jemu napřećiwo hić smilnje služo. Kaž Marja a Marta chcemy sluchać a skutkować z bohatym darom jimaceje lubosće Jezusa, tež pod tradanjom a woporami. Je-li we nas, potom je won wšě časy našeje wutroby trošt a džěl.

Što mamy nětk wot njeho woćakować? Mamy k tomu scyla prawo? Smy jemu něšto dali, štož dyrbjał nam zadanić? To najwyše w žiwjenju wostanje tola dar. A najwyši dar nam wón přisłubi: „Ja k tebi zańdu a z tobu powječerju.“ — Něhdy zawoła Jezus Cachea: „Zalěz skok dele! Chcu džensa do twojeho doma zastupić.“ A tak začahny zbožo do doma Cachea. — „Hlej, wón příndže“, to je naša adwentska powěsć. Njeprěćeljo wusměchuj křescanstwo a praja: „Křescan-

stwo čini čłowjekow njezmanych za tute žiwjenje a pokazuje jich jenož na tamne wěčne žiwjenje.“ My pak wěmy to lěpje: Mamy runje wukupić a prawje trjebać čas tutoho žiwjenja jako čas přihotowanja za wěčne žiwjenje. Njejsmy jenož zamolwići za krotki čas žiwjenja, ale za přecotrjace wěčne žiwjenje. Tak njejsmy jenož žiwi za swojeho blišeho, ale tež předewšěm za swojeho Knjeza, kiž nam slubi a dari jonu njezachodnosć. Wěčnje z nim zjednočeny być, to je nadžija křescanow.

„Štož přewinje, tomu dam, zo by ze mnu na mojim stole sedzał.“ Jako křescan žiwy być, rěka jako křescan wojować, wojować přeciwo zasaklosći sebićiwjeje wutroby, wojować přeciwo wšemu, štož čista lubosć Boža njeje. Bohu budž džak a chwalba: dobyće je tomu wěste, kiž tak wojuje. Jezus je přewinył, bě poslušny hać da smjerće na križu. Tohodla je jeho Boh powyšil a jemu mjeno dal, kiž wyše wšěch mjenow steji. W tutym mjenje tež dobudžemy a kralestwo wobchowamy.

Advent je. „Hlej, wón příndže!“ I ža chabla. Wěrnosć so předobýwa. Konc přichadza. Čłowjeće, křescano, kajki budže twój konc? P. A.

### Njelubje překwapjeny

Mlody farar z Madagaskar (kupa k juhu Afriki), kotryž je poldra lěta studował cyrkwinske žiwjenje w Norwěgskej, je do swjeho wotjězda swoje nazhonjenja wuprajil. Njelubje překwapilej jeho bštejš spěwanje wosadow a njedostatk na lajskich předarjach. „Wosadne spěwanje njeje tajke, kajkež běch sebi jo nadžal.“ Přičina k tomu je snano, zo maju w Norwěgskej tak wjele krasnych pišćelow, zo wosadni radšo na hraće pišćelow posluchaja, dyžli sami sobu spěwaja. Jenički kroć bě lajka na kemšach předować slyšał. Na kupje Madagaskar pak je zwjetša wašnje, zo na kemšach lajcy předuja. Tuž tež tam cyrkej na žanej njedželi prōzdna njeje, njech tež ma farar w druhej cyrkwi předować. „Hdyž mamy samo na dwanać cyrkwjow jenož jednoho fararja, su tola we wšěch cyrkwjach kemše.“ To je možno, dokelž tam cyrkwinska wyšnosć lajkam wjace dowěrja a jich k wjetšej samostatnosći namolwja.

# Moje pućowanje do Jeruzalema

(Farar Wjeńck o-Dešnjanski †)

## Jeruzalem

Lědma běchmy z dwórnišća wustupili, wobstupichu nas — kaž pola lodže wjeslowarjo — tak nětko wozarjo ze strašnym křikom nas wabjo, zo bychmy do jich zaprošenych wozow zastupili, z kotrychž tam wjele před dwórnišćom steješe. Hdyž běše woz poľny, hrabny wozar křud a wotežku, křičeše a biješe do koni, zo je mi džensa hišće dziwno, zo so žane njezbože njesta. Přetož wozy nje-stejachu w smuze kaž při Choćebuskim dwórnišću, ale změšane, jedyn tak a druhi hinak, a hdyž so wozy počachu hibać a cheychu wujěć, storči druhdy jedyn woz z wojom do drugeho, ale borze so rozwi kula a w dolhej smuze jědžechmy do Jeruzalema. Zwoprědka džěše na horku, ale potom ležeše swětle město před nami. Zabyta běše z razom wša próca a nuza dalokeho pućowanja a naša wutroba juskaše z psalmom (100, 4): Zańdźće do jeho wrotow z dzakowanjom, do jeho přitwarkow z chwalenjom; dzakujće so jemu, chwalće jeho mjeno. Služće Knjezej z wjeselom; přichadźeće před jeho wobličo ze zradowanjom. Naša wutroba běše polna džaka a wjesela, dokelž smědžachmy nětk po tych měsčanskich hasach cho-dzić, po kotrychž je něhdy tež naš Wumožnik chodzil.

Najprjedy dže droha dele do doliny Ben Hinom, potom při Cijonowej horje nimo do Jafoweje hasy, hdžež běchu hišće čestne wrota na powitanje wulkeho hosća, kotryž před nami do Jeruzalema začahny do samsneho hosćenca, hdžež běše nětk tež nam hospoda přihotowana. Tam mějachmy rjane stwy a dobre loža, zo možachmy po procach přichodnych dnjow přeco zaso derje wotpočować. Z dobrym wobjedom so posylnichmy, zo mohlbi sebi po možnosći prawje wjele w měsće wobhladać. Na kotry bok dyrbjachmy so wobroćić? No, před wupućowanjom z domizny běchmy jutry swjećili, běchmy w duchu pola křiža na Golgata a pola rowa Wumožnika. Tam nas nětk z mocu čehnješe, k swjatyni městnam. Runjež žiweho pola morwowych njepytachmy, mějachmy tola wulke požadanje, to městno widjeć, hdžež je naš Wumožnik swój najwjětši skutk lubosće dokonjal.

Wězo, naše pobožne mysle, z kotrymiž so k swjatym městnam bližachmy, buchu bórze stužene, jako na plone městno před rowowej cyrkwju přińdžechmy. Tak běchu wšelacy překupcy a hermankarjo swoje wěcki a dopomnjenki na předań wustajili. Husto dosć bě tam tak prawje njerjane přitykowanje a napřemoposkićowanje, zo so hnydom na wonu hodžinu dopomniš, w kotrejž naš Knjez Boži dom wot wšitkeho njeswjateho harowanja a předawanja wurjedzi, zo by zaso modlernja być mohla. Ale hišće hóršeho dyrbjachmy nazhonić. Hdyž do rowoweje cyrkwe zastupichmy, sedžachu tam při durjach turkowsky stražnicy, kotřiž mějachu tam dohlad a dyrbjachu husto mjez so wadžacymi křesćanami měř činić. Rowowa cyrkej wobsteji z wjele cyrkwjow a cyrkwičkow, kotrež su wšitke k jednemu twarjenju zložene. Natwarjene su wšitke hromadže trochu na tym městnje, kotrež je nam z čerpjenja Wumožnika znate.

Wšelakore cyrkwički slušeja zwjetša grichisko-katolskim, ale tež romsko-katolskim a druge zaso armeniskim, syriskim a koptiskim křesćanam a husćišo so stawa — wosebje jutry, hdyž wjele pobožnych ludži do Jeruzalema přińdže, zo mjez wšelakimi wěrywuznacemi zwady wudyrja a potom dyrbja turkowsky wojacy zaso změrować. Tajke njelube wěcy režu každemu prawemu křesćanej do wutroby a dosć derje je rozumić, zo mohamedanscy zaničuju na tajke křesćanstwo dele hladaju.

Hižo prjedy prajach, zo su wšelake cyrkwički na městnach natwarjene, kotrež su nam wosebje z Chrystusoweho čerpjenja znate. Ale što tam cuznikkej wšitko pokazuju!! Lědma sy zastupił, widziš před sobu štyrirožkojty z marmora wurubany kamjeń. 4 wulke swěćniki steja wokoło njeho. Drohotne lampy wisaju nad nim. Katolscy křesćenjo so k njemu poklonja a pokošuja jon po cylym, přetož to ma kamjeń žalbowanju być, na kotrymž je pječa Nikodemus Chrystusowe čelo žalbował. Cyle w bliskosći pokazachu nam kamjeń, wot kotrehož sem pječa žony žalbowanju přihladowachu. Tak dže to jedne po druhim chwa-

tajce dale. Tam pokaza nam naš wjednik cyrkwičku Longinusa, tamneho wojaka, kotryž z hlebiju křižowanemu Wumožnikkej do boka kalny, kotrehož woslepjene woko Chrystusowa kapaca krej wustrowi a kotryž wot nětka do Jezusa wěrješe. A dale nas wjedu do cyrkwe drastu-rozdželenja, k stolpej martry a wusměšowanja, k cyrkwi zasowidženja, hdžež běše so Chrystus po svojim zrowastanjenju swojej maćeri zjewił a k cyrkwi stawanja z morwowych, hdžež běše so dał Marji Madlenje spoznać, do jastwa. do kotrehož bu Jezus ze zlostnikomaj před křižowanjom dowjedženy, a k cyrkwi křižnamakanja, hdžež, kaž so powěda, bu mjez wjele rozpadankami Jezusowy křiž namakany. A hišće wjele tajkich městnow cuznikam pokazuja. Nam ewangelskim křesćanam je styskno, hdyž widžimy katolskich křesćanow wot jedneho swjateho městna k druhemu čahać, husćišo na koljenje padać a kamjenje wokošować. Tež naša wutroba je hluboko hnutá, přetož wšitke podawki — hač su so nětk runje na woznamjenjenych městnach stale abo nic, to je wšo jedne, ale zo su so w samej bliskosći stale, to je zawěsće wěrnó! A wosebje dvě městnje stej nam ewangelskim křesćanam lubej: Golgata a row Wumožnika.

Hnydom při durjach k rowowej cyrkwi wjedu schodženki horje na horu Golgata, hdžež je džensa krasna cyrkej natwarjena — grichiskej cyrkwi přislušaca — „Cyrkej křižpowyšjenja“ mjenowana. Ze slěborom wobrubjena džěra pokazuje nam to městno, hdžež je pječa Jezusowy křiž stał. Připodla je cyrkej nakřižbića, hdžež su našeho Knjeza na křiž přibili. Tež šmaru w skale nam pokazachu, kotraž je po Mat. 27, 51 při Jezusowej smjerći nastala a kotraž, kaž so powěda, hač do srjedza zemje dele dosaha.





D.M. Luther

1483-1546

### Što je woprawdžite bohatstwo?

Bohatstwo je najmjeńša wěc na swěće, kotruž Bóh čłowjekam da. Što je wono porno Božemu słowu? Što je bohatstwo porno čělnym daram, kaž rjanosć a strowosć; porno daram duše, kaž rozum, mudrosć a wumělstwo? Najebać toho njepřeješ sebi měra a njedaš so wot stracha a prócy wottrašeć, bohatstwo dobyć. Wodnjo a w no- cy myslíš na to, kak by móhl wje- le a wulke bohatstwa nahroma- dzić.

Prěl. stud. theol. Albert

**Příspomnjenje:** Lube hody so bliža. Chcemy tež my kře- sćenjo na tutym zbožnym swje- dženju holdować materialistiske- mu zmyslenju, kopjo svojim džě- ćom na blida hromady darow? Wažniše hač, wšitke nakupowane dary su te, kotrež njesu nihdže za pjenjezy na předaň, ale kotrež wuchadžeja z dobroćiweje, pobo- žeje wutroby.

Lubosć, měr w swjatym Duchu, počiwosć — wobradž to tym swo- jim! To bychy byle zbožowne hody!



Cyrkwine durje we Lutach (Lauta).



Boži dom a wěža we Lutach pola Wojerec.



### LUBINA HOLANEC budže hrać.

4. njedzeli w adwenće budže naša znata, nam wšěm luba serbska wuměłka na piščelach hrać

a to popoldnju w 15.30 hodž.  
**w Njeswaćidle**

a wječor w 19.30 hodž.  
**w Rakecach**

K tomu budže farar Albert-  
Malešanski spěwac.

**Njeswaćidlo.** Proješec wowa- ka w Šešowje možeše poměrnje čila a strowa 28. 11. swoje 95. naro- dny swjećić. Jejny dobry pomjatk wě nam wjele zajimaweho ze zašłosće našeje wosady a woko- liny powědać. Bože słowo běše čas žiwjenja jejneje wutroby trošt a pokoj. — W Banecach skonči z Božej pomocu Lukasec wowa- ka 27. 11. swoje 91. lěto. Hišće lo- ni je rady do Zarěča kemši cho- dźila, ale nětka tola mocy wja- ce njedosahaju. Rad spomina, kak bě jej spožčene 1952 serbski cyr- kwinski dzeń z nami hromadže we Wochozach swjećić, hdžež bě so 1864 narodźila. Po dolhich lě- tach bě tehdom zaso do ródneje wsy přišla, hdžež bě rjane ale wšak skromne mlode lěta přeži- wila. Haj, to běchu hišće stare

Wochozy, kaž něhdy, njech je so tež tu a tam nowe twarjenje na- twarilo, ale ze starych lubych zna- tych tam nihto wjace njebě. Wšitcy spja tam na Božim ladku při chójnach. — Boh Knjez daj jonu woběmaj lubymaj stariško- maj miłosćiwje zbožnu poslednju hodžinku.

**Njeswaćidlo.** Cyrkwinske před- stejerstwo wobzamkny nowy por- jad we wotměnenju serbskich a němskich Božich službow. Hač do- tal běchmy zasadnje po kóždym swjatym dnju wotměnili raz serb- ske kemše raz němske kemše přě- nje. Nětka chcemy na přěnjeje a třećeje njedzeli měć němske kem- še rano we 8.30 hodž. a serbske kemše w 10 hodž., na druheje a štwórtjeje njedzeli w měsacu su serbske kemše přěnje we 8.30 hodž. a němske kemše su druhe w 10 hodž. Što pak potom, hdyž ma měsac pjeć njedzel? A kak z ročnymi časami? Tu njeposta- jichmy žadyn kruty porjad, ale chcemy po možnosći dać serbskim a němskim kemšam rune prawo we wotměnenju. Njech so každy wosadny za tajke swjate dny z časom wobhoni. Wšako mamy na wšěch wsach cyrkwinske powěšće připinjene a tež w „Nowej Dobje“ so serbske Bože služby wozje- wjeja.

**Njeswaćidlo.** Naš luby, nowy Boži dom je nowe wobohatšenje dostal — 4 wobrazy Mišnjanskeho molerja Schiffnera, kotrež nam pokazuja Chrystusowe čerpjenje a zrowastanjenje.